

Nr. 190 din 07 iulie 2023

Ministerul Finanțelor
cancelaria@mf.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Parlamentul Republicii Moldova
Dlui Gaik VARTANEAN
Dnei Larisa VOLOH

AVIZ

*la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(inițiativa legislativă nr. 206 din 26.06.2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat nr. 25-158-6777 din 28.06.2023, privind examinarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 206 din 26.06.2023), [în continuare – proiectul de lege].

CALM a analizat prevederile proiectului de hotărâre prin prisma intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.

2. Legislația aplicabilă

- Constituția Republicii Moldova;
- Codul fiscal nr. 1163/1997;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006.

3. Constatări asupra proiectului de lege:

Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Gaik Vartanean și vizează modificarea Codului fiscal în sensul excluderii (anulării) taxei locale de salubritate.

Proiectul de lege nu conține o argumentare tehnică, economică și juridică a necesității adoptării, decât motivația de fapt că „inițiativa dată vine în contextul în care cetățenii municipiului Chișinău pe parcursul anului 2022 au avut impact financiar negativ/sever asupra bugetului propriu, cauzat de creșterea fără de precedent a costurilor la resursele energetice, care până în prezent sunt necontrolate, unii fiind cu venituri modeste au intrat incapacitate de plată”.

Prin solicitarea opiniei membrilor CALM s-a atestat că **proiectul de lege nu este susținut de către majoritatea absolută a APL, acestea pronunțându-se împotriva sau categoric împotriva.**

În opiniile **APL care sunt împotriva adoptării proiectului de lege** se relevă următoarele:

„Această taxă ajută ca în localitățile noastre să se îmbunătățească serviciul de îngrijire a cimitirelor, care este necesar populației. Cine nu o vrea, nu o aprobă. Pentru 2024, Consiliul Municipal Chișinău o poate aproba la valoarea 0 și s-a rezolvat problema!

...Nu trebuie anulata taxa de salubritate este o sursă de venit care contribuie la amenajarea localităților. Primarii au luptat 3-4 ani să educe populația să achite această taxă ... ca să putem menține salubritatea și aspectul frumos al localităților și acum să tăiem tot, adică trebuie să tăiem munca celor 800 de primari și angajați ai APL ...da poate venim cu demers de transfer a impozitului la locul de trai, cam vreo 40 mln. plus pentru localitățile raionului Ialoveni ... scopul nostru trebuie să fie fortificarea bugetelor locale și a veniturilor locale.

...Categoric împotriva ... e atentare la autonomia locală !!!

...Taxa de salubritate nu este obligatorie. Fiecare APL decide desinestător.

...Inițiativa este în contextul alegerilor locale.

...Baza impozabilă a primăriilor și așa este foarte mică, trebuie păstrată, cum altfel de dezvoltat localitățile.

...Primăria Hirbovăț încă nu are aprobată taxa de salubritate, dar urmează să o instituim, altfel nu ne descurcăm. Consider că trebuie să fie o decizie asumată de fiecare localitate în parte!

...Taxa pentru salubritate fiecare consiliu o aprobă în parte cum socoate că este mai bine, de aceea consider că nu trebuie să fie anulată!

...Poate să o anuleze cu condiția că Statul va compensa din Bugetul Național în proporție de 100% sumele încasate de APL, de la populație. Atunci nu vor fi nevoiți cetățenii să plătească, iar serviciile oferite de APL nu vor fi afectate. Din taxa de salubritate APL achită angajații de la serviciul de evacuare a gunoierului și toate cheltuielile aferente, angajații spațiilor verzi și amenajarea teritoriului.

Anularea acestei taxe fără compensare v-a bloca serviciile prestate de APL.

...Politicul ar trebui să lase APL-ul să lucreze pentru cetățeni, dar nu să se concentreze pe blocaje și destabilizare, lucru care se observă în ultimul timp. ... Cineva vrea devedente politice pe seama...Haideți să fim foarte atenți...

... taxa de salubritate poate fi anulată de către consiliul local la nivel administrativ teritorial și nu necesită modificarea la nivel de Cod Fiscal. La Donduseni pierdem în jur de 1 milion de lei, totodată înăbușim orașul cu gunoiști stihionice de care deja de 4 ani am scăpat oamenii s-au deprins cu taxa obligatorie care a fost stabilită la 01.01.2017 și nu este motiv de distrugere a acestui produs sănătos, mai bine ar lucra cu Inspectoratul Fiscal pentru corectarea aplicației de evidență care la ziua de astăzi nu percepe datoriile istorice în proces de înregistrare a cetățenilor în programul nou. Categoric împotriva!

Avem instituită taxa unică de salubritate în orașul Leova și în urma colectării acesteia, achităm pentru toate serviciile de salubritate.

Avantajul e evident: Taxa de salubritate este obligatorie pentru toți contribuabilii aflați la evidență în localitate și ne scutește de necesitatea de a convinge locuitorii de a perfectă contracte pentru evacuarea deșeurilor.

Cred nu trebuie să fim parte a jocurilor politice și să apărăm în continuare poziția comunităților locale.

... Primăria orașului Donduseni își exprimă indignarea și nedumerirea privind motivul inițierii acestui proiect, lipsa unei analize/studiu despre impactul și oportunitățile implementării taxei de către autoritățile publice locale, altele decât mun. Chișinău, lipsa consultărilor cu autorităților publice locale

care aplică taxa în teritoriu, ș.a. Astfel, acest proiect este bazat pe: „adresările din partea cetățenilor și demersului Primăriei municipiului Chișinău” (extras din nota informativă a proiectului de Lege). Or, Republica Moldova începe și se finisează doar cu mun. Chișinău, iar cetățenii țării sunt doar chișinăuieii, și opinia autorităților publice locale se concluzionează doar din opinia Primăriei Chișinău? Primăria orașului Dondușeni, cu o populație de circa 9 mii cetățeni, pînă în anul 2017, s-a înfruntat cu problema evacuării deșeurilor menajere, gunoiștile stihinice și neautorizate în oraș și afara orașului. Anual, întreprinderea municipală responsabilă de evacuarea deșeurilor cerea Consiliului local acoperirea pierderilor de pînă la 600,0 mii lei pentru serviciile prestate din cauza că cetățenii nu încheiau contracte de evacuare a deșeurilor, au diminuat intenționat volumul de deșeuri evacuate pentru a minimiza plata pentru evacuare, în schimb peste noapte deșeurile erau depozitate abuziv în cimitire, margini de străzi, marginea orașului și alte locuri publice. Nici atunci, nici la momentul actual, nu este identificată o practică de a obliga cetățenii de a încheia contracte de evacuare a deșeurilor, de a evacua cu bună credință toate deșeurile menajere în locurile special amenajate și de a renunța aruncarea acestora în spațiu public. Pînă în anul 2017, numărul contractanților din sectorul individual (cei care generează cel mai mult deșeuri menajere), abia cuprindea 10% din numărul total de gospodării, ceilalți aruncau deșeurile în oraș. Fiind în faza inițială de implementare a proiectului „Managementul Deșeurilor Solide” (or. Dondușeni fiind parte componentă din Zona 8), fiind coordonați de GIZ, în anul 2017 în orașul Dondușeni se aplică taxa pentru salubritate, concomitent cu adoptarea Regulamentului privind aplicarea taxei pentru salubritate, condițiile de salubritate în or. Dondușeni. Totodată s-a renunțat la tariful de evacuare a deșeurilor, iar prestarea serviciilor de evacuare a deșeurilor și amenajare a orașului au fost preluate de Primărie, anual fiind desfășurate achiziții publice pentru contractarea serviciilor menționate cu câștigătorii licitațiilor publice. Pe de o parte se asigură transparența gestionării banilor publici, pe de altă parte a sporit calitatea serviciilor prestate, întreprinderile prestatoare fiind în concurență. Regulamentul privind aplicarea taxei pentru salubritate, condițiile de salubritate în or. Dondușeni prevede inclusiv scutirea de taxa pentru salubritate pentru cetățenii aflați în afara orașului: la muncă, studiu, trai, tratament, etc. în baza unui act confirmativ (certificat, bilet de tratament, copia pașaportului unde este avizată ieșirea din țară, etc.), care poate fi transmisă APL în orice mod (fizic sau electronic). Pentru ținerea evidenței contribuabililor și achitărilor, Primăria utilizează Baza de date Visual Fox Pro, dar care este cu mult mai funcțională și flexibilă în gestionare decît SCITL 2.0. (o platformă sofisticată, greu de gestionat, cu erori în evidență, fără posibilitatea de a vizualiza membrii de familie, fără posibilitatea de a introduce datoriile anilor precedenți, fără consultarea utilizatorilor pentru modernizare, îmbunătățire și adaptare a acesteia la cerințele și necesitățile APL, fără perspectiva eliminării curențelor admise la formarea programei SCITL 2.0.). La adoptarea taxei pentru salubritate a fost respectat principiul transparenței, Decizia de instituire, Regulamentul, deciziile anuale de aprobate a impozitelor și taxelor locale fiind consultat public, inclusiv prin ședințe de cartier. Marea majoritate a cetățenilor au salutat impunerea taxei pentru a respecta o echitate între cei care evacuează și cei care nu evacuează deșeurile menajere, au susținut ideea că în schimbul a 15 lei (17 lei în 2023) anual per persoană, de la cetățeni se colectează toate deșeurile menajere fără a ține cont de cantitatea evacuată. Însă, odată cu impunerea cetățenilor de a achita taxa pentru salubritate, a avansat nemulțumirea unor cetățeni exact ca în mun. Chișinău (mai ales în rîndurile celor care pînă la moment nu contractau serviciile de evacuare a deșeurilor), iar în cel

ANUL	PLAN, mii lei	EXECUTAT, mii lei
2017	514,0	429,4

2018	570,0	633,9
2019	450,0	495,0
2020	470,0	599,4
2021	470,0	616,7
2022	470,0	717,2
2023 (sem.I)	470,0	391,3

mai scurt timp nemulțumirea a diminuat semnificativ, problema achitării taxei fiind epuizată. Astfel, evoluția colectării taxei pentru salubritate în or. Dondușeni se prezintă astfel:

Taxa pentru salubritate acoperă circa o pătrime din cheltuielile de evacuare a deșeurilor și de salubritate a orașului Dondușeni, însă pe de altă parte în localitate au fost lichidate în totalitate gunoștile stihinice pentru care până în anul 2017 anual se valorificau sute de mii de lei, orașul are un aspect îngrijit și amenajat, serviciile de evacuare a deșeurilor sunt bine organizate în timp și frecvență, oamenii deja s-au adaptat la plata taxei de salubritate – volumul datoriilor la taxă fiind în descreștere constantă, nu este necesară acoperirea pierderilor întreprinderii municipale anul în mărime de 400-600 mii lei (2015-2017). Un efect secundar pozitiv constă în faptul că s-a regulat numărul populației prezente în oraș, fiind scoși de la evidență (din propria inițiativă) cei care deja nu mai locuiesc în localitate de ani buni și puși la evidență cei care locuiesc permanent, dar aveau viza în altă localitate, astfel, fiind transparentă migrația populației în localitate. Concomitent, oamenii au simțul responsabilității față de curățenia din oraș, deoarece veghează pe cei care aruncă nesancționat deșeurile în locuri neautorizate. Cetățenii se implică în menținerea curățeniei, dar a sporit și gradul de participare în cofinanțarea și implementarea proiectelor investiționale. Ținând cont de faptul că taxa pentru salubritate este o taxă locală impusă de administrația publică locală și nu de stat, aplicarea sau renunțarea la aceasta, oferirea scutirilor, etc., este un drept al Primăriei/Consiliului local reglementat atât de Codul Fiscal, cât și de Legea 436/2006 și nu este o impunere sau condiționare din partea statului. Astfel, intenția abrogării în Codul Fiscal al RM considerăm o idee populistă, iar obiectivitatea inițierii acestui proiect de Lege este dubioasă, fiind bazată doar pe un grup minor de oameni care nicicum nu reprezintă cetățenii țării sau cele peste 800 autorități publice locale din țară. APL permanent mizează pe profesionalistul și chibzuința legiuitorilor, pe principiul modernizării serviciilor publice și a pîrghiilor de executare a serviciilor ce țin de competența APL, iar în cazul taxei pentru salubritate – este o lipsă totală de interes din partea statului în îmbunătățirea serviciului de evidență și colectare, și anume: - SCITL 2.0. a fost testat pe primăriile care abia au inițiat taxa pentru salubritate și nu este adaptată la primăriile care aplică de ani buni taxa; - Lipsa bazei de date/registruului locuitorilor– fiecare contribuabil urmează a fi introdus în sistem manual, dar ar trebui să fie un import automat cu reînnoire regulată (pentru includerea celor ce au împlinit 18 ani și excluderea celor decedați sau scoși de la evidență) de ex. Registrul de Stat al Alegătorilor; - Evidența în sistem a cetățenilor per gospodărie/familie – vizualizarea tuturor membrilor gospodăriei, nu doar a proprietarului (actual din cauza multor litigii cînd proprietarul casei este decedat, cînd posesorul bunului nu dorește să achite pentru ceilalți domicilia, cînd foști proprietari ai imobilului nu au fost scoși de la evidență, iar noul proprietar este obligat de a achita taxa pentru ei, etc. și atunci soluția este de a elibera avizul de plată pentru fiecare membru de gospodărie în parte); - Alte lacune care pot fi împărțite de APL care utilizează SCITL 2.0. Primăria orașului Dondușeni recunoaște că într-o oarecare măsură profită de taxa pentru salubritate în schimbul tarifului de evacuare a deșeurilor (alte primării mixează taxa și tariful) însă astfel este formată deja o ordine în comunitate, unde cetățenii cunosc de obligativitatea plăților

lunare, despre faptul că e mult mai simplu de a evacua deșeurile la platformă sau tractor, decât a le arunca stihinic, despre înlesnirile oferite la plata taxei (copiii – nefiind contribuabili, scutiți fiind persoanele cu dizabilitate severă, veteranii de război și alte cazuri, conform Deciziei Consiliului local și a Regulamentului adoptat). Este important faptul că s-au relansat activitățile de implementare a proiectului ce se referă la managementul deșeurilor solide, în Dondușeni fiind planificat depozitul de deșeuri menajere din Zona 8 și cetățenii deja sunt pregătiți de plata obligatorie pentru serviciile de evacuare a deșeurilor. Astfel, Primăria orașului Dondușeni se exprimă negativ și nu susține proiectul de lege privind modificarea Codului Fiscal al RM (cu referire la abrogarea taxei pentru salubritate) deoarece se va solda cu un haos total, mai ales în orașul Dondușeni. Pe lângă faptul că nu este studiat impactul acestei legi pentru APL care aplică cu brio această taxă, nu este clar cum Primăria va convinge cetățenii de a încheia contracte de servicii pentru evacuarea deșeurilor, tariful fiind mai mare decât taxa, impus tuturor inclusiv copiilor, și cum va proceda cu contribuabilii care urmează să achite unele restanțe pentru anii precedenți. Inițiativa unui grup de chișinăuieni și a Primăriei mun. Chișinău urmează a fi soluționată în Consiliul municipal Chișinău, care este în drept să renunțe la taxa pentru salubritate, și nu în Parlamentul Republicii Moldova, în detrimentul UAT interesate de implementarea taxei pentru salubritate în teritoriul său”.

Având în vedere opiniile și argumentele exprimate și faptul că proiectul de lege nu promovează interesul public al majorității comunităților locale și APL, CALM nu are temeiuri de a susține acest proiect de lege.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex. Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md
tel:22-35-09